

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Exponitur vera sententia in vniuersum. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

creari substantiam aliquam supernaturalem, vñ ibidem ex hoc principio late deduxi.

Secundo notandum. Alterum notandum est, hunc respectum aut relationem supernaturalem dupliciter posse considerari, primum cōparatione facta cum subiecto; deinde cum causa. Priori modo sunt entia supernaturalia secundum substantiam, quales sunt formæ, & perfectiones quæ alicui naturæ adueniunt, vt gratia, vnio hypostatica, beatitudo, & virtutes per se suapte natura infusæ. Dicuntur autem supernaturales relatæ ad subiectum, quia ita ab extrinseco adueniunt, vt nec subiectum suapte natura, neque aliquid aliud tales perfectiones exposcat, sed à solo Deo supernaturalē inclinationem cuiusque subiecti producantur.

Obiectio ex D. August. petii. Obiicit tamen Scotus in illa prima quæ prologi id, quod ait August. *li. de prædest. Sanct. cap. 2.* nempe; posse habere fidem, naturæ hominis esse; illam autem habere, gratiæ Dei esse, vñ de probet ipse Scotus, gratiam esse naturalem perfectionem hominis, siquidem naturæ hominis est, posse illam habere. Respondet tamen Caietan. 1. parte quæstione 1. artic. 1. §. *Vnde ad primum.* Augustinum non dixisse, esse naturale homini, posse habere fidem, sed naturæ hominis esse, posse habere fidem; quæ duo diuersa sunt; nam priori illo modo significaretur, esse in homine naturalem inclinationem ad gratiam; posteriori autem solum denotatur, esse in homine capacitatem ad gratiam, natam ex ipsa substantia & natura hominis. Ego vero adderem, ex testimonio August. nihil probari, etiam si diceret, naturale homini esse, posse habere fidem, hoc enim modo significandi denotaretur, capacitatem illam gratiæ esse homini naturalem relatam quidem ad principium, ex quo oritur, non autem ad formam, quam respicit, ex capacitate vero naturæ non colligimus, formam esse naturalis ordinis, nam ad vnionem etiam hypostaticam est naturæ capacitas, & tamen ipsa vnio non est naturalis.

Quæ sit res quoad modum supernaturalis. Deinde dicitur aliquis effectus supernaturalis secundum modum, hoc est ex parte modi causæ efficientis, quia fit ordine præter naturam à solo Deo, nulla causa naturali id postulante, etiam si res ex se naturalis ordinis sit, & aliqui causam creatam habere possit, talis est oculi amissi restitutio; nam ipse oculus est quidem res naturalis, quæ aliqui generatione ipsa fit à causa creata, naturaliter operante, atque toti homini coniunctus secundum naturam illius est, sicut & reliquæ partes, quia tamen à solo Deo restituitur, nulla causa creata id postulante, dicimus ordine supra naturam fieri. Eadem ratione sanatio ægritudinis est opus supernaturale ex parte modi, quando aut subito, aut paulatim ita fit, vt nulla creata causa illius esse possit. Ceterum quæquam animæ creatio in corpore à solo Deo fiat, nihilominus non dicitur supernaturale, etiam ex parte modi efficiendi, quia poscente causa naturali, quæ disponit materialem ad generationem hominis, anima creatur vt infundatur corpori, quæ si nō crearetur, præter naturalem ordinem rerum esset De corruptione vero accidentium Sacramenti Eucharistiæ per combustionem, vel alio modo aliter dicendum est, nempe eam esse supernaturalem ex parte modi efficiendi, quia nulla exigente causa naturali talis corruptio seu annihilatio fit, nam quamuis ignis calefactio suapte natura disponit

ad corruptionem, id tamen solum fit, quando est subiectum aptum, vt recipiat oppositum aliquod formam, quia vero in sacramento Altaris deest materia, & illa debet produci à solo Deo nulla naturali operatione causæ creatæ id postulante, idcirco supernaturalis dici debet. Ex alia vero parte non dicitur miraculosa, quia rara non est, sed aliquid hominum communis, & secundum communem cursum causarum apparet. Quinimo si illæ species non comburerentur, nec generaretur ignis, aut vermis iuxta varias dispositiones, miraculosa res diceretur.

Ex eodem principio colligitur, si res annihilaretur, annihilationem aut destructionem eius fore etiam supernaturalem, non quia esset super viuentem causæ destruentis illam; quia solus Deus substantiam in nihilum redigere potest, super cuius viuentem non est ipsam annihilare & destruere; neque quia esset supra naturam rei, quæ destruitur; quia omnis creatura ab intrinseco non repugnat ut à Deo in nihilum redigatur, sed suapte natura habet, vt destrui possit, sicut diximus supra disp. 1. sed diceretur annihilatio supernaturalis quia ita esset à Deo, vt nulla causa naturalis eam aliquo modo postulari, aut exigeret, sicut exposcit. oppositio in materia embryonis creationem animæ ac proinde dicimus ea omnia quæ à Deo perpetuo conseruantur, & immortalia sunt, quia à creata causa corrumpi non possunt, naturaliter conseruari & perpetuo durare.

Verum obijcies, eadem ratione creationem rerum factam à principio dicendam esse supernaturalem ex parte modi efficiendi, quia ita à Deo creatæ sunt creaturæ, vt nulla causa naturalis eam creationem postulari. Respondeo, creationem rerum non posse dici supernaturalem, quia cum non esset tunc causa aliqua creata, sed res omnes in principio à nullo alio, quam à Deo fieri deberent, non possent dici supra naturam aliquam, vel supra cursum naturalem aliarum causarum, quæ nulla tunc erant; quare nec dici possent supernaturales secundum substantiam, nec secundum modum efficiendi.

Ex his omnibus perspicue constat, falsam esse doctrinam Scoti in eo quod docet, naturale, & supernaturale non distinguere alio modo, quam per ordinem ad agens naturale, & supernaturale, hoc est, non aliter, quam ex modo operandi, quo dicitur agens aut operari naturaliter, aut supernaturaliter, iuxta ea quæ in posteriori notatione dicta sunt: constat autem hanc sententiam Scoti falsam esse, quia satis probatum est, quædam formas suapte natura esse supernaturales ordinis, quia nulli subiecto naturales sunt; alias vero esse supernaturales solum ex parte modi, quo prædicantur. Porro cum dicimus, effectus aliquos esse supernaturales ex parte agentis, non est ita accipiendum, quasi aliud sit agens supernaturale, aliud autem naturale; nam idem Deus & est agens naturale, & supernaturale: naturale quidem dicitur, quando iuxta id, quod aliz causæ naturales & creatæ postulant, operatur: supernaturale vero, quando præter ordinem, quem exigunt omnes aliz causæ aliquid efficit.

CAPVT II.

Exponitur vera sententia in rationem.

V Era igitur opinio in duobus posita est. Vñum est, omnia illa, quæ sunt supernaturalia

priori illo modo, hoc est, suapte natura, non posse ab Angelo propria virtute cognosci, notitia adhuc, quam vocant abstractionem, ut possibilia antequam sint: nec notitia, quae dicitur intuitiva, quando sunt: nisi diuina aliqua reuelatione. Alterum est, omnia quae sunt supernaturalia posteriori modo, hoc est, quae sua natura sunt ordinis naturalis, & solum supernaturalia ex parte modi efficientis, posse ab angelo propria virtute cognosci & notitia abstractione quando possibilia solum sunt, & intuitiva, quando actus existunt. Quae duo sigillatim confirmanda sunt.

Prior pars facile ex dictis probari potest: nam si quaedam entia suapte natura sunt alterius ordinis, ea debent esse super caput & intelligentiam naturalem creaturæ: alioqui, quia ratione vnum mysterium intelligeretur, eadem quodcumque aliud supernaturale cognosci posset: ac proinde mysteria omnia naturaliter essent angelis nota: quare & vno naturæ humanæ cum persona diuina cognosceretur a demonibus, quod omnes negant. Quod si aliquis dicat, hoc mysterium ideo non cognosci, quia necesse est cognosci personarum Trinitatem in Deo, saltem sequitur, cognosci posse ab angelo vniōem naturæ humanæ cum Deo, siue in hac, siue in illa persona: ratio vero superius facta non solum probat, non posse certo cognosci mysteria supernaturalia quādo sunt, sed etiam nec ut possibilia antequam sint: quia vtrumque super caput, naturalemque angeli intelligentiam esse videtur, cum sua natura supernaturalis ordinis sunt.

Sunt tamen nonnulli recentiores, qui dicunt, mysterium Incarnationis, quod fatentur suapte natura supernaturale, quidem ab Angelo cognosci an sit possibile, non autem an sit in rerum natura: negant, tamen, cognosci posse ab angelo sanctificationem animæ, aut angelum cum Deo: probant vero hac ratione, quia angeli cognoscunt extrema huius vniōis, nempe naturam humanam & Deum, cum igitur non implicet contradictionem, illa extrema vniiri recte poterit ab angelo talis vniō ut possibilis cognosci: contra vero cum non cognoscat angelus extrema sanctificationis, quæ sit per gratiam, non cognoscat etiam, an talis sanctificatio possibilis sit. Verum argumentum eorum infirmum est, & contra eos retorqueri potest: primum quidem nullus esse momenti sic ostenditur: nam fieri potest, ut intellectus cognoscat aliqua duo extrema, non tamen possit intelligere omne, quod non implicat contradictionem inter ea duo: neque enim necesse est, ut cognoscat Angelus omnia principia, ex quibus deduci possunt omnia, quæ non implicent contradictionem inter illa extrema, saltem ea quæ sola Dei potentia fieri possunt, & suapte natura supernaturalia sunt. Deinde in ipsos retorqueo argumentum: nam si Angelus cognosceret, humanitatem posse vniiri diuinæ personæ, cognosceret etiam, ipsa vniōe sanctificari & iustam constitui apud Deum: hoc enim non implicat contradictionem, imo necessario consequitur ipsam vniōem; cur ergo non posset cognoscere, animam, aut Angelum posse sanctificari per aliquod aliud donum? Postremo hæc eadem nostra sententia probari potest ex illo primo ad Corin. cap. 2. ubi Paulus ait, *quis enim hominum scit, quæ sint hominis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est: ita & quæ Dei sunt, nemo cognoscit, nisi spiritus Dei.* Et infra: *Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, ut sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis.* Existimat igitur Paulus, dona gratiæ solo Spiritu Dei cognosci posse.

Verumenim vero, quamuis in hac parte cum S. Thoma conveniamus: ratio tamen illius, quam superiori capite retulimus efficaciter eam non probat; ex eo enim, quod res supernaturales, aut gratia pendeant ex sola voluntate Dei, tanquam ex causa, solum sequitur, non posse cognosci, quamdiu futura sunt. At vero iam præsentibus non posse cognosci, non ostendit, multa enim, ut creatio Angelorum, & vniōis; ex sola Dei pendent voluntate, semel tamen producta, recte cognoscuntur.

Atque si hæc ratio sancti Thomæ alienius esset momenti, probaret etiam, res supernaturales ex parte solum efficientis, & modi agendi, non posse ab angelis cognosci; eo quod ex sola Dei voluntate pendent esse, aut non esse, qualis est oculi restructio.

Posterior pars huius sententiæ superius proposita, facile etiam probatur, nempe etiam supernaturalia ex parte modi efficientis, qualis est restructio oculi, posse ab angelis naturaliter cognosci: nam cum hæc entia sua natura sint naturalis ordinis, & eiusdem omnino, ac si fierent modo naturali; quacumque ratione fiant, eodem pacto cognosci poterunt; nec solum ab angelo, verum etiam ab homine hæc entia certo cognoscuntur; quis enim non videat & cognoscat, oculum cæco supernaturaliter restructum? neque solum certo cognoscitur ab angelo, quid factum fuerit supernaturaliter; sed etiam, illud fuisse factum à Deo super vires & ordinem naturæ, angelus enim recte novit, nullam esse causam creatam, quæ possit oculum cæco restituere; Deum autem omnipotentia sua illud posse, quare angelus recte cognoscit non modo hæc entia supernaturalia ex parte modi quando sunt, verum etiam scit notitia abstractione antequam sint, posse ea à Deo fieri.

Ex hac vero doctrina rationes Scoti diluere operosum non erit. Ad priorem respondeo ens supernaturale, quod suapte natura supernaturale est iuxta doctrinam superius assignatam, nec solum est supernaturale ex parte efficientis, non esse obiectum accommodatum intellectui nostro, aut Angelico, ut ab eo intelligatur sine reuelatione. Est autem quædam entia sua natura supernaturalia, nec solum ex parte efficientis, iam satis superque probatum est. Ad posteriorem rationem dico, omnem substantiam in genere entis esse perfectiorem quocumque accidenti, si vnum quodque illorum per se consideretur, nihilominus esse accidens aliquod superioris ordinis quod ipsam substantiam perficit, & ad superiorem ordinem eleuat. Contingere autem potest, ut intellectus cognoscat id, quod in genere entis maius est, nempe substantiam, sed non cognoscat id, quod in genere entis minus est, nempe accidens, eo quod perfectiori & superiori quadam ratione afficiat substantiam. Constat etiam, substantiam vnius angeli esse alteri per se manifestam, non item secretum cordis illius, quod multo minus perfectum est. Illa vero communis propositio, *Qui potest circa maius, potest circa minus*, intelligi debet in ijs, quæ sunt eiusdem rationis, ut late ostendimus supra disp. 118. cap. ult.